

[Sneum.]

sitet i Åbo, og Norge er jo ved at faa et nyt Universitet i Bergen. Holland har 4 Universiteter, Skotland har ogsaa 4, og Svejts kan vel siges at have 6 Universiteter. Man vil deraf se, at man i andre europæiske Lande, som vi i nogen Grad kan sammenligne os med, har Blikket aabent for Fordelene ved en Decentralisation af det videnskabelige Liv.

Der er jo heller ingen Tvivl om, at den alt for stærke Ophobning af studerende ved eet Universitet er uheldig baade for Lærerne og for de studerende. Det vil være vanskeligt for Lærerne at komme i nøjere Forbindelse med den enkelte Elev, da man i nogen Grad maa indrette sig paa Masseundervisning, og det personlige Forhold, der efter min Mening er af den største Betydning, kan ikke komme i Stand. En rimelig Fordeling af de studerende til 2 Universiteter vil derfor være heldig.

Jeg vil i denne Forbindelse ikke forbigaa, at der baade fra Viborg og fra det sydlige Jylland ogsaa er givet betydelige Bidrag til Motivering af Kravet om et Universitet i Jylland. Jeg skal saaledes bl. a. henvise til det Foredrag med Titelen: „Et jydsk Universitet“, som afdøde Dr. theol. A. S. Poulsen, Viborg, holdt paa et Møde i Aarhus den 14. Juni 1919 for kommunale Repræsentanter for Jylland. Jeg vil ogsaa henvise til en Bog, som en Kreds af kendte Mænd og Kvinder i det sydlige Jylland i November 1925 tilstillede ethvert af Rigsdagens Medlemmer. I denne Bog er trykt en Fællesudtalelse, hvori det hedder:

„Længe har man af videnskabelige og praktiske Grunde ønsket et nyt Universitet i vort Fædreland. Alle er enige om, at dets Plads maa være paa den jydsk Halvø.“

Medens man altsaa kan slaa fast, at saa at sige alle, der for Alvor har beskæftiget sig med Spørgsmaalet om et nyt Universitet her i Landet, er kommet til det Resultat, at vi bør stræbe efter at faa et Universitet i Jylland, saa hørte Enigheden op, naar der blev Tale om den jydsk By, der skulde være Universitetsby. Ligesom syv Stæder i Oldtiden stredes om at være den store græske Digter Homers Fødeby, har jydsk Byer og Egne kæmpet om at blive Universitetets Hjemsted. Og det er jo forstaaeligt, thi den By og den Egn, der er saa heldig at faa det nye Universitet, vil derved faa betydelige kulturelle og økonomiske Fordele. Et Universitet kommer i vore Dage i langt højere Grad end tidligere i Berøring med Befolkningen og det praktiske Liv, og

ogsaa paa det økonomiske Omraade virker et Universitet gavnligt for sin By og dens Omegn. Intet forstandigt Menneske vil nægte, at Københavns Universitet har haft og har stor økonomisk Betydning for vor Hovedstad. Det vilde derfor være utænkeligt, ja unaturligt, hvis der ikke havde været Kappestrid mellem de jydsk Byer om at faa Universitetet. Jeg vil her udtale Ønsket om, at den Kamp, der har været ført, ikke mindst i Dagspressen, maa være forbi, og at den ikke maa efterlade sig bitre Følelser og Minder.

Jeg skal villig erkende, at man baade fra Viborgs og Sønderjyllands Side har givet vægtige Bidrag i Arbejdet til Fordel for Oprettelsen af et Universitet i Jylland, og at man i de senere Aar med stor Energi og Dygtighed har søgt at gøre sine Interesser gældende. Men nu ligger der paa Tingets Bord fra Regeringen et Lovforslag, der bestemmer, at Universitetsundervisningen i Jylland skal udvikles i Aarhus, og hvis man fra jydsk Side eller fra nogen anden Side lægger Hindringer i Vejen for dette Lovforslag, tror jeg, at man vil bidrage til at spænde Ben for, at Jylland overhovedet faar et Universitet, og de kommende Udvidelser skal da udelukkende foregaa i København.

Kravet om et Universitet i Jylland er ikke udsprunget af en Døgnbevægelse. Nogle af vort Lands betydeligste Politikere har beskæftiget sig med Sagen, saaledes Christen Berg, der allerede i 1888 førte Sagen ind i Folketinget. Hans Tale findes i Folketings-tidende for 1888—89, Sp. 1912—13. Jeg beder ærede Medlemmer om at læse, hvad Christen Berg sagde. Han var jo en Kampens Mand, og hans Udtalelser var ogsaa præget deraf. Lad være, at hans Ord er præget af det daværende Venstres haarde Kamp med Københavns Universitet, men læs hans Tale, og man vil se, at hvad han da sagde, er forbavsende aktuelt den Dag i Dag.

Bergs Efterfølger som politisk Leder blev J. C. Christensen. Ogsaa hans Interesse for Undervisningen og Universitetet er velbekendt. Han gennemførte Almenskoleloven af 1903. Jeg har mere en en Gang sagt, at denne Lov er noget af det bedste, som J. C. Christensen fik gennemført. Han var ikke en saa udpræget Kampens Mand som Berg. Der var vist heller ingen alvorlig Gnidning mellem ham og Københavns Universitet, og dog maa hans Stilling overfor den omstridte Georg Brandes nærmest betragtes som en Slags Tilrettevisning til Universitetet. Da J. C. Christensen efter Systemskiftet i 1901 blev Kultusminister, foreslog han, at Rigsdagen paa Finansloven skulde give